

Nr 22.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent, m. m.

Genom en den 23 februari 1951 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 71, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) L a g

om ändrad lydelse av 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 (nr 25) angående patent.

Härigenom förordnas, att 5, 7 och 11 §§ förordningen den 16 maj 1884 angående patent¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5 §.

Finner patentmyndigheten — — — — — förefintlig brist.

Underlåter sökanden att inom föreskriven tid yttra sig i ärendet, skall patentmyndigheten avföra ansökningen; ägande sökanden dock att återuppliva densamma genom att inom fyra månader från utgången av förenämnda tid till patentmyndigheten inkomma med yttrande och en avgift (återupplivningsavgift) av tjugufem kronor.

Underlåter sökanden att inom föreskriven tid yttra sig i ärendet, skall patentmyndigheten avföra ansökningen; ägande sökanden dock att återuppliva densamma genom att inom fyra månader från utgången av förenämnda tid till patentmyndigheten inkomma med yttrande och en avgift (återupplivningsavgift) av tjugufem kronor eller, där ansökningen tidigare återupplivats, sjuttiofem kronor.

Inkommer sökanden — — — — — ansökningen förfallen.

7 §.

Äro ansökningshandlingarna — — — — — i ärendet.

Sedan ansökan — — — — — skriftlig invändning.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 5 § SFS 1931:192 samt beträffande 7 och 11 §§ SFS 1944:357.

1 Bihang till riksdagens protokoll 1951. 9 saml. 1 avd. Nr 22.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Före utgången av den i andra stycket angivna tid skall sökanden till patentmyndigheten inbetala en avgift (utfärdningsavgift) av *sextio* kronor; dock må denna avgift, förhöjd med tjugufem kronor, erläggas inom två månader därefter. Sökes patent av uppfinnaren och gör han inom den i andra stycket angivna tid framställning om befrielse från utfärdningsavgift, må patentmyndigheten medgiva sådan befrielse, där det finnes förenat med stor svårighet för honom att erlægga avgiften. Avslås framställningen, äge sökanden städse erlægga avgiften, utan förhöjning, inom två veckor från det sökanden underrättats om beslutet på sätt i 5 § sägs; och må talan mot beslutet ej föras.

Före utgången av den i andra stycket angivna tid skall sökanden till patentmyndigheten inbetala en avgift (utfärdningsavgift) av *sjuttiofem* kronor; dock må denna avgift, förhöjd med tjugufem kronor, erläggas inom två månader därefter. Sökes patent av uppfinnaren och gör han inom den i andra stycket angivna tid framställning om befrielse från utfärdningsavgift, må patentmyndigheten medgiva sådan befrielse, där det finnes förenat med stor svårighet för honom att erlægga avgiften. Avslås framställningen, äge sökanden städse erlægga avgiften, utan förhöjning, inom två veckor från det sökanden underrättats om beslutet på sätt i 5 § sägs; och må talan mot beslutet ej föras.

Fullgör sökanden — — — — — hava erlagts.
 Sedan tiden — — — — — till avgörande.
 Möter ej — — — — — huvudsakliga delar.
 Har patentansökan — — — — — allmänna tidningarna.

11 §.

Förutom de avgifter, som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggspatent, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det *andra* erläggas en årsavgift, utgörande för vart och ett av det *andra och tredje året tio kronor*, av det *fjärde och femte året trettio kronor*, av det *sjätte och sjunde året sextio kronor*, av det *åttonde och nionde året etthundra kronor*, av det *tionde och elfte året etthundrafemtio kronor*, av det *tolfte och trettonde året tvåhundra kronor*, av det *fjortonde och femtonde året tvåhundrafemtio kronor* samt av det *sextonde och sjuttonde året trehundra* kronor.

Förutom de avgifter, som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggspatent, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det *fjärde* erläggas en årsavgift, utgörande för vart och ett av det *fjärde och femte året femtio kronor*, av det *sjätte och sjunde året sjuttiofem kronor*, av det *åttonde och nionde året etthundra kronor*, av det *tionde och elfte året tvåhundra kronor*, av det *tolfte och trettonde året trehundra kronor*, av det *fjortonde och femtonde året fyrahundra kronor* samt av det *sextonde och sjuttonde året femhundra* kronor.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Avgiften, som — — — — — näst därefter.
 Innehaves patent — — — — — ej föras.
 Årsavgift må — — — — — tre månader.
 Fullgöres ej — — — — — patentet förfallet.
 Patenthavare vare — — — — — beskrivningens offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951. Lagen skall ej äga tillämpning å avgift, som med laga verkan kunnat erläggas efter ikraftträdandet men inbetalats dessförinnan. Nya lagen skall dock städse gälla med avseende å årsavgift för patentår, som börjar efter utgången av år 1951. Har årsavgift för andra eller tredje patentåret erlagts före lagens ikraftträdande, ehuru patentåret börjar först därefter, äge patenthavaren på ansökan återbekomma årsavgiften.

Därest med tillämpning av vad i 7 § tredje stycket eller 11 § tredje eller fjärde stycket stadgas rörande anstånd med betalning avgift, som eljest skolat erläggas före lagens ikraftträdande, inbetalats därefter, skall beträffande avgiften äldre lag gälla.

2) Lag

angående ändrad lydelse av 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 (nr 29)
 om skydd för varumärken.

Härigenom förordnas, att 3 och 9 §§ lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

3 §.

Den, som — — — — — dessa varuslag.
 Med ansökan skola följa:
 avbildning av — — — centimeters bredd;

¹ Senaste lydelse, se beträffande 3 § SFS 1929: 68 och beträffande 9 § SFS 1934: 62.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

två till — — — — — som avbildningarna;
trettio kronor i ansökningsavgift; *femtio* kronor i ansökningsavgift;
 samt samt
 femtio kronor — — — — — till registrering.
 Är fråga — — — — — till registreringsmyndigheten.
 Har ansökan — — — — — av varumärket.

9 §.

Varumärke registreras — — — — — registreringsperiodens utgång.

Vill någon låta förnya registrering, ingive eller insände, på sätt i 3 § sägs, skriftlig ansökan därom och bifoge i ett exemplar sådan avbildning, som där föreskrives, jämte *tio* kronor i ansökningsavgift och *femtio kronor* i avgift för den förnyade registreringen och dess kungörande, vilken sistnämnda avgift återbetalas, därest ansökningen ej bifalles. Har märket varit registrerat för annan än den, som begär förnyelsen, skall jämväl sökandens rätt till märket styrkas.

Vill någon låta förnya registrering, ingive eller insände, på sätt i 3 § sägs, skriftlig ansökan därom och bifoge i ett exemplar sådan avbildning, som där föreskrives, jämte *femtio* kronor i ansökningsavgift och *lika stort belopp* i avgift för den förnyade registreringen och dess kungörande, vilken sistnämnda avgift återbetalas, därest ansökningen ej bifalles. Har märket varit registrerat för annan än den, som begär förnyelsen, skall jämväl sökandens rätt till märket styrkas.

Ansökan om förnyelse skall hava inkommit före utgången av löpande registreringsperiod. Dock kan sådan ansökan med laga verkan göras under tre månader därefter, i vilket fall ansökningsavgiften utgår med *trettio* kronor.

Ansökan om förnyelse skall hava inkommit före utgången av löpande registreringsperiod. Dock kan sådan ansökan med laga verkan göras under tre månader därefter, i vilket fall ansökningsavgiften utgår med *sjutiofem* kronor.

Förnyelse skall — — — — — omförmälda intyg.

Finner registreringsmyndigheten — — — — — i 5 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951.

Därest med tillämpning av 9 § tredje stycket andra punkten ansökningsavgift, som eljest skolat erläggas före lagens ikraftträdande, inbetalats därefter, skall beträffande avgiften äldre lag gälla.

3) L a g

angående ändrad lydelse av 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 (nr 59 sid. 1) om skydd för vissa mönster och modeller.

Härigenom förordnas, att 5 § 3 mom. lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

5 §.

3 mom. Sökanden åligge att såsom avgift bifoga tio kronor.

3 mom. Sökanden åligge att såsom avgift bifoga femtio kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951.

I fråga om de i propositionen anförda skälen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Inledning.

Patent- och registreringsverket har i skrivelse den 29 augusti 1949 avseende anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 hemställt, att vissa avgifter enligt förordningen den 16 maj 1884 angående patent m. fl. författningar måtte höjas.

Över patentverkets framställning ha efter remiss utlåtanden avgivits av riksräkenskapsverket, statskontoret, statens sakrevision, statens priskontrollnämnd, kommerskollegium och svenska uppfinnarkontoret. Kommerskollegium har tillika överlämnat av kollegiet införskaffade yttranden från rikets samtliga handelskammare, Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, kooperativa förbundet, svenska uppfinnareföreningen och svenska patentombudsföreningen.

Sedan de avgivna utlåtandena överlämnats till patentverket för att bereda verket tillfälle till förnyat övervägande av frågan om höjning av förevarande avgifter, har verket i en den 20 september 1950 dagtecknad skrivelse ånyo hemställt om höjning utav avgifterna.

Gällande bestämmelser.

I de olika ärenden, som ankomma på patentverket, erläggas särskilda avgifter. Bestämmelser om sådana finnas bl. a. i förordningen den 16 maj 1884 angående patent, lagen den 5 juli 1884 om skydd för varumärken och lagen den 10 juli 1899 om skydd för vissa mönster och modeller. Avgifterna ha hittills så avvägrats, att inkomsterna av avgifterna beräknats skola ungefärligen motsvara kostnaderna för patentverkets verksamhet.

P a t e n t f ö r o r d n i n g e n innehåller föreskrifter om fem olika slags avgifter, nämligen ansökningsavgift, utfärdningsavgift, återupplivningsavgift, besväravgift och årsavgift. Sålunda skall enligt 4 § 3 mom. vid ansökan om patent av sökanden bifogas en ansökningsavgift av 50 kronor. Avgiften skall erläggas, innan någon teknisk granskning gjorts av patentmyndigheten, och återbetalas icke, om ansökningen ej leder till patent. Utfärdningsavgift, avsedd att täcka kostnaden för patentskrifternas tryckning, skall enligt 7 § tredje stycket av sökanden erläggas med 60 kronor eller, om betalning sker inom viss angiven respittid efter förfallodagen, med ett med 25 kronor förhöjt belopp. Vad som erlagts i utfärdningsavgift återbetalas, om patent ej meddelas. Har sökande vid ansökan om patent brutit i vissa angivna avseenden, skall patentmyndigheten förelägga honom att yttra sig och avhjälpa förefintlig brist. Underlåter sökanden att yttra sig inom föreskriven tid skall patentmyndigheten avföra ansökningen. Sökanden äger dock enligt 5 § andra stycket och 6 § andra stycket återuppliva ansökningen genom att inkomma med yttrande och återupplivningsavgift av 25 kronor. Har patentmyndigheten å anmälningssavdelning förklarad patentansökning förfallen eller avslagit sådan ansökning, äger sökanden att inom viss tid anföra besvär hos myndighetens besvärssavdelning. Vidare äger den som gjort invändning mot patentansökning, om denna trots invändningen bifalits, anföra besvär. Vid besvären skall enligt 8 § första och andra styckena fogas besväravgift av 75 kronor. Slutligen skall enligt 11 § för meddelat patent, som icke är tilläggspatent, för varje patentår från och med det andra till och med det sjuttonde erläggas årsavgift. Denna utgör för vart och ett av andra och tredje året 10 kronor, av fjärde och femte året 30 kronor, av sjätte och sjunde året 60 kronor, av åttonde och nionde året 100 kronor, av tionde och elfte året 150 kronor, av tolfte och trettonde året 200 kronor, av fjortonde och femtonde året 250 kronor samt av sextonde och sjuttonde året 300 kronor. Summan av årsavgifterna blir alltså 2 200 kronor. Årsavgift skall erläggas inom viss tid. Stadgande finnes om respittid av först tre och sedan ytterligare tre månader. Vid betalning under respittiderna skola enligt 11 § fjärde stycket erläggas på visst sätt förhöjda årsavgifter.

Enligt 3 § **v a r u m ä r k e s l a g e n** skola vid ansökning om registrering av varumärke fogas en ansökningsavgift av 30 kronor samt en registreringsavgift av 50 kronor. Sistnämnda avgift återbetalas, därest ansökningen icke leder till registrering. Vidare stadgar 9 §, att vid ansökan om förnyad registrering efter tio år skola fogas en ansökningsavgift av 10 kronor och en

registreringsavgift av 50 kronor. Huvudregeln är att ansökningsperioden om förnyelse skall ha inkommit före utgången av löpande registreringsperiod. Sådan ansökan må dock ingivas under viss tid därefter, i vilket fall ansökningsavgiften är 30 kronor.

I 5 § 3 mom. m ö n s t e r l a g e n stadgas, att vid ansökan om registrering av mönster en avgift av 10 kronor skall bifogas. Lagen föreskriver icke erläggande av annan avgift än den nu nämnda.

Patentverkets första framställning.

Patentverket har till en början erinrat om den förut antydda principen att patent- samt varumärkes- och registreringsavgifterna böra avvågas så, att desamma — låt vara med någon säkerhetsmarginal — allenast täcka verkets utgifter. Vidare har ämbetsverket framhållit, att säkerhetsmarginalen dittills varit betydande. Det hade beräknats, att det dittillsvarande rena nettot av ämbetsverksamheten betydligt överstege 10 miljoner kronor. Större delen av överskottet hade uppkommit under den senaste tioårsperioden. För budgetåret 1948/49 uppginge överskottet dock ej till mer än omkring 10 000 kronor. Därvid hade hänsyn tagits blott till verkets direkta utgifter, vilket innebure, att kostnader för fastighet och pensioner ej kommit i betraktande.

I fråga om det sannolika förhållandet i framtiden mellan inflytande avgifter och de direkta utgifterna för ämbetsverket har verket uttalat, att om inkomsterna skulle hålla sig oförändrade, ett mindre underskott torde uppkomma redan för budgetåret 1949/50. Än mer bleve detta fallet för budgetåret 1950/51.

Ämbetsverket har därför ansett, att en höjning av avgifterna borde övervägas.

Någon höjning av avgifterna i aktiebolagsärendena eller av expeditiönslösen har ämbetsverket icke ansett böra ske vid detta tillfälle. Ämbetsverket har fortsatt:

Beträffande övriga avgifter däremot kan erinras, att ingen sådan avgift av större ekonomisk betydelse höjts sedan år 1929 och att de viktigaste avgifterna voro högre under 1920-talet än för närvarande. För att återställa avgifterna till det reella penningvärde de hade år 1929 skulle krävas avsevärda höjningar, som verket icke ämnar föreslå. Dels skulle man därigenom stegra inkomsterna långt mer än som behövs för att möta utgiftshöjningen och dels är en likformig höjning av samtliga slag av avgifter enligt verkets uppfattning icke lämplig. Avgiftshöjningen bör koncentreras på sådana punkter, där den icke vållar större olägenhet för den enskilde och där den samtidigt kan tillgodose allmänna syften.

Vad då först gäller avgifter enligt patentförordningen har ämbetsverket uttalat, att från nyss angivna synpunkter någon ändring i patentansökningsavgiften icke borde göras.

Beträffande utfärdningsavgiften vore enligt patentverket att märka, att publiceringskostnaderna i patentärenden under budgetåret 1948/49 upp-

gått till drygt 241 000 kronor, medan vad som samma budgetår influtit i utfärdningsavgifter stannat vid 201 000 kronor. En höjning av utfärdningsavgiften vore därför motiverad och ämbetsverket föresloge, att avgiften höjdes från nuvarande 60 kronor till 75 kronor, vilket kunde beräknas medföra en ökning av det totalt inflytande beloppet med ungefär 50 000 kronor.

En höjning av återupplivningsavgiften, som budgetåret 1948/49 ej inbringat mer än omkring 19 000 kronor, vore enligt vad patentverket framhållit icke av större ekonomisk betydelse. Emellertid hade det visat sig, att rätten till återupplivning i vissa fall missbrukats. För att minska frestelsen till sådant missbruk vore en höjning av avgiften tillräddig. En avgift av 75 kronor syntes ur denna synpunkt lämpligt avvägd. Genom en sådan höjning skulle förmodligen återupplivningsinstitutet komma att tagas i bruk i betydligt färre fall än för närvarande, varför inkomststegringen icke borde beräknas till mer än 10 000 kronor.

I fråga om besväravgiften har patentverket uttalat, att denna avgift visserligen täckte endast en mindre del av kostnaderna för besväravdelningen, men att en avgiftshöjning dock ej syntes tillräddig.

Slutligen har patentverket föreslagit, att årsavgifterna för andra till och med nionde patentåret skulle lämnas oförändrade, men att avgiften för ettvarv av tionde och elfte patentåren höjdes från 150 till 200 kronor, för ettvarv av tolfte och trettonde patentåren från 200 till 300 kronor, för ettvarv av fjortonde och femtonde patentåren från 250 till 400 kronor samt för ettvarv av sextonde och sjuttonde patentåren från 300 till 500 kronor. Summan av årsavgifterna skulle sålunda bli 3 200 kronor. Enligt en för några år sedan gjord beräkning, har patentverket fortsatt, utgjorde patentens medellivslängd ungefär $8\frac{1}{2}$ år. Höjningen komme alltså att drabba blott den mindre del av patenten, som hölles vid makt längre tid än den genomsnittliga. Man kunde utgå från att det i dylika fall i allmänhet gällde patent, som visat sig kunna på ett lönande sätt utnyttjas. En avgiftshöjning kunde därför i regel antagas ej vålla ekonomiska bekymmer. Och skulle avgiftshöjningen i vissa fall leda till att patent, som redan gällt längre än den genomsnittliga tiden, finge tidigare än nu förfalla genom underlåten avgiftsbetalning, kunde detta icke betraktas såsom någon olägenhet ur allmän synpunkt. Avgiftsskalan under den senare hälften av patenttiden borde vara så pass hög, att patenten under denna tid ej i onödan stode kvar och hindrade allmänhetens rörelsefrihet.

Patentverket har uppskattat den inkomstökning, som förslaget om höjning av årsavgifterna skulle medföra, till 400 000 kronor. Ämbetsverket har emellertid understrukit, att det vore en beräkning med betydande felmarginal.

Vad sedan beträffar varumärkesavgifterna har patentverket föreslagit, att ansökningsavgiften höjdes från 30 till 50 kronor. Härigenom torde vinnas ett belopp av ungefär 50 000 kronor årligen. Ämbetsverket har vidare anfört, att varumärkesförnyelse i stort sett förekomme blott i fråga om sådana varumärken, som för innehavaren visat sig ha ekonomiskt värde.

Den blott vart tionde år återkommande förnyelseavgiften vore därför oftast av ringa ekonomisk betydelse för innehavaren. Verket försloge, att ansökningsavgiften sattes till samma belopp vid förnyelse som vid nyregistrering, d. v. s. 50 kronor. Utnyttjadets respittiden vid förnyelse, vilket för närvarande skedde ganska sällan, borde avgiften utgå med 75 kronor. Genom den föreslagna höjningen av förnyelseavgiften borde kunna vinnas omkring 75 000 kronor årligen.

Slutligen har patentverket framhållit, att ansökningsavgiften vid m ö n s t e r r e g i s t r e r i n g icke på långt när motsvarade verkets utgifter för granskning av inkomna ansökningar och för mönsterregistreringen. En höjning av ansökningsavgiften till 50 kronor syntes motiverad. Höjningen kunde beräknas inbringa omkring 10 000 kronor.

Enligt de gjorda beräkningarna skulle alltså de årliga inkomsterna vid genomförande av verkets förslag stiga med inemot 600 000 kronor.

Patentverket har avsett, att avgiftshöjningarna skulle träda i kraft den 1 juli 1950. Verket utginge från att höjningarna skulle tillämpas även i fråga om ansökningar, som inkommit före nämnda dag, och beträffande patent och varumärken, som registrerats dessförinnan. Ett motsatt betraktelsesätt hade visserligen anlagts, när patentavgifterna höjdes 1920, men verket kunde ej finna, att sökanden respektive rättsinnehavaren hade något berättigat krav på att avgifterna skulle få erläggas efter den taxa, som gällt när ansökningen inkommit respektive när patentet eller varumärket beviljats. Däremot borde i regel avgift, som erlagts före den 1 juli 1950 och enligt då gällande bestämmelser varit tillräcklig, godtagas även om förfallodagen för erläggande av sådan avgift infölle först efter nämnda dag.

Patentverkets senare framställning.

I skrivelsen den 20 september 1950 har patentverket ytterligare berört behovet av avgiftshöjning för att den tidigare angivna grundsatsen om förhållandet mellan inkomster och utgifter skall komma till tillämpning.

Vad då först angår inkomstsidan har ämbetsverket uppgivit, att i patentavgifter, varumärkes- och mönsteravgifter, avgifter i aktiebolagsärenden och expeditionslösen erlagts 4 028 000 kronor under budgetåret 1947/48, 3 940 000 kronor under budgetåret 1948/49 samt 3 953 000 kronor under budgetåret 1949/50. I anslutning härtill har verket anfört att under budgetåret 1947/48 vissa extraordinära inkomster influtit. Ginge man tillbaka till de närmast föregående budgetåren föreläge en inkomstökning, men denna hänförde sig till större delen till inkomsterna av aktiebolagsregistrering, vilka stigit till följd av nya aktiebolagslagen och de i samband med denna fastställda högre registreringsavgifterna.

Ämbetsverket har därefter övergått till frågan om kostnaderna och huru dessa förhålla sig till inkomsterna. Vid ingången av budgetåret 1935/36,

då bokföringen omlagts, hade behållningen uppgått till omkring 3 200 000 kronor. Bokföringsomläggningen försvårade jämförelsen för tiden därefter. För tiden från och med budgetåret 1935/36 och intill utgången av budgetåret 1947/48 hade enligt gjorda beräkningar uppkommit ett nettoöverskott av 6 100 000 kronor. Av sistnämnda 13 budgetår visade 11 överskott. Hela nettoöverskottet för tiden fram till utgången av budgetåret 1947/48 kunde sålunda uppskattas till 9 300 000 kronor. Verket hade tidigare beräknat överskottet till över 10 miljoner kronor men hade nu gjort noggrannare uppskattning av fastighets- och pensionskostnaderna, vilka ej bokfördes hos verket, och därvid kommit till nyss angivna resultat.

Budgetåren 1948/49 och 1949/50 visade utgifter, inklusive kostnader för fastighet och pensioner, å respektive 4 283 000 kronor och 4 350 000 kronor. Då inkomsterna dessa år utgjort 3 942 000 kronor respektive 3 955 000 kronor, hade uppstått underskott å respektive 341 000 kronor och 395 000 kronor. För budgetåret 1950/51 hade för avlöningar och omkostnader tillsammans anvisats 4 086 000 kronor, vilket vore 93 000 kronor mer än den faktiska belastningen på dessa poster under budgetåret 1949/50. Vid bestämmandet av avlöningsanslaget hade det rörliga tillägget beräknats efter 12 procent. Redan en ökning av procenttalet med 3 innebure en utgiftstegring med bortåt 100 000 kronor. Försiktigheten syntes därför bjuda att beräkna underskottet för budgetåret 1950/51 till omkring 600 000 kronor.

Under återopande av de sålunda påvisade underskotten har patentverket framhållit, att det vore ofrånkomligt att nu genom avgiftshöjningar sörja för att inkomsterna stegrades. Då underskottet budgetåret 1950/51 kunde beräknas till 600 000 kronor och verket för budgetåret 1951/52 föreslagit anslagsökningar på tillsammans omkring 200 000 kronor, borde man sträva efter att genom avgiftshöjningar vinna en inkomststegring av ungefär 800 000 kronor.

Härefter har patentverket kommit in på spørsmålet huru erforderliga höjningar skola fördelas på olika avgifter.

Patentverket har vidhållit sitt tidigare förslag beträffande avgifterna för varumärkes- och mönsterregistrering och i anslutning därtill gjorda beräkningar utom såtillvida att verket nu — med hänsyn till ökat antal ansökningar om registrering av varumärke — uppskattat inkomststegringen på ansökningsavgiften för nya varumärken till 60 000 kronor. Dessa höjningar skulle alltså inbringa sammanlagt omkring 145 000 kronor årligen.

Vad angår patentavgifterna har verket fortfarande ansett, att höjning icke borde ske av ansöknings- och besväravgifterna. Likaledes har verket vidhållit sitt tidigare förslag beträffande utfärdningsavgiften och sin beräkning att detta ledde till en inkomstökning av omkring 50 000 kronor. Med hänsyn till vad i vissa remissyttranden anförts beträffande förslaget till höjning av återupplivningsavgiften har verket jämkat sitt förslag i denna del i så måtto, att avgiften skulle utgå med oförändrat belopp, 25 kronor, första gången en patentansökan återupplivades och först vid förnyad återupplivning höjas till 75 kronor. Sådant förnyat återupplivande torde före-

komma så sällan, att inkomstökning av nämnvärd omfattning icke kunde beräknas uppstå.

Patentverket har vidare framhållit, att därest man nöjde sig med de nu föreslagna höjningarna, det skulle bliva erforderligt att höja årsavgifterna så mycket, att de inbringade ytterligare omkring 600 000 kronor. Enligt verkets mening vore det också möjligt att uppnå denna inkomstökning utan att höjningarna bleve oskäligt betungande. Sålunda vidhölle verket det år 1949 framlagda förslaget till höjning av årsavgifterna för tionde—sjuttonde patentåren. Då verket ej ville föreslå större höjningar av dessa årsavgifter, vore det nödvändigt att föreslå vissa höjningar även för den första hälften av patenttiden. För fjärde och femte patentåret föresloges årsavgiften höjd från 30 till 50 kronor samt för sjätte och sjunde året från 60 till 75 kronor. I de gällande årsavgifterna å 100 kronor för åttonde och nionde året föresloges ej ändring. Däremot förordades, att årsavgifterna för andra och tredje patentåren borttoges. Sistnämnda reform hade länge ansetts önskvärd. Den genomsnittliga behandlingstiden för beviljade patent vore för närvarande över tre år. Avgifterna för andra och tredje patentåren finge oftast erläggas för en tid, då patentet ännu ej beviljats och fullt patent-skydd därför ej inträtt. Krävdes ej årsavgift förrän för fjärde patentåret, borde årsavgift från och med detta till och med sjunde patentåret kunna uttagas med de förut förordade beloppen. Den sammanlagda höjningen av årsavgifterna till och med nionde patentåret komme att utgöra endast 50 kronor. Samtliga årsavgifters sammanlagda belopp komme enligt verkets förslag att uppgå till 3 250 kronor.

Ytterligare må anmärkas, att patentverket velat rikta uppmärksamheten på att i en den 22 oktober 1949 dagtecknad, inom finansdepartementet genom 1948 års budgetutredning utarbetad promemoria angående redovisning av uppbördsmedel i statlig verksamhet förordats, att beslutanderätten med avseende å sådana inkomster skall ankomma på Kungl. Maj:t.

Departementschefen.

Vid lagrådsremissen har *föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg*, anfört följande.

»En hittills tillämpad princip är att kostnaderna för patentverkets verksamhet skola bestridas av den allmänhet som anlitar verket. Avgifter uttagas därför i de ärenden som handläggas av verket. Dessa avgifter tillfalla emellertid ej verket direkt utan upptagas såsom en post å riksstatens inkomstsida. Kostnaderna för ämbetsverkets verksamhet bestridas genom anslag i sedvanlig ordning. Emellertid har avgifternas storlek så avpassats, att statsverkets inkomster av avgifterna avsetts skola ungefärligen motsvara dess kostnader för patentverket. Den sålunda tillämpade ordningen bör gälla även framdeles.

Av nu föreliggande uppgifter framgår emellertid, att ej oväsentliga underskott förelegat de två sistförflutna budgetåren. Med säkerhet kan förutses, att innevarande budgetår kommer att utvisa ännu sämre balans mellan inkomsterna och kostnaderna. Underskottet kan på grund av inträffade lönestegringar uppskattas till väsentligt högre belopp än patentverket beräknat. Såvitt man nu kan bedöma måste med nu gällande avgifter ett liknande utfall vara att vänta en avsevärd tid framåt. För att på längre sikt balans skall kunna uppnås mellan inkomsterna och kostnaderna är det därför enligt min mening ofrånkomligt att nu företaga vissa avgiftshöjningar. Härtill kommer, att det med nuvarande ansträngda statsfinansiella läge är särskilt önskvärt, att kostnaderna för patentverket icke till någon del slutligen falla å statsverket. Jag biträder alltså förslaget om avgiftshöjningar samt anser, att dessa böra så bestämmas, att de kunna beräknas medföra en årlig inkomstökning med omkring 800 000 kronor. Det är visserligen tveksamt, om detta belopp kommer att visa sig tillräckligt, men det synes mig lämpligt att nu icke gå längre utan avvakta viss erfarenhet av de nya bestämmelserna.

Vid bedömning av frågan hur höjningen bör fördelas på de olika avgifterna är att beakta, att den principen hittills gällt att patentårsavgifterna skola giva större delen av inkomsterna. Patentverkets förslag bygger på denna princip och under remissbehandlingen har någon egentlig anmärkning ej riktats häremot. Vidare har patentverket, liksom ock det övervägande flertalet remissinstanser, ansett det vara lämpligast, att främst årsavgifterna för de senare patentåren höjas, samt utarbetat sitt förslag i enlighet härmed. Jag ansluter mig till de nu nämnda synpunkterna och förordar, att patentårsavgifterna för fjärde t. o. m. sjuttonde åren bestämmas till de belopp patentverket slutligen föreslagit. Årsavgifterna för andra och tredje åren finner jag i likhet med patentverket kunna slopas. Den inkomstökning, som skulle vinnas genom detta förslag, har uppskattats till 600 000 kronor. Ej heller mot patentverkets slutliga förslag till höjning av övriga avgifter — vilka höjningar beräknats inbringa omkring 200 000 kronor — har jag något att erinra.

Förhöjningen av avgifterna bör träda i kraft den 1 juli 1951. De nya bestämmelserna torde i princip böra gälla alla avgifter som betalas efter nämnda dag, även om ansökningen i fråga ingivits eller patentet beviljats dessförinnan. En motsatt princip skulle tydligen medföra, att den nödvändiga inkomstökningen ej skulle inträda förrän åtskilliga år efter lagändringens ikraftträdande. Den nu förordade ordningen innebär visserligen, att en patenthavare för upprätthållande av rättsskyddet måste erlægga högre årsavgifter än som stadgades vid patentets meddelande. En patenthavare torde emellertid icke kunna anses äga någon rätt att påfordra, att dessa offentlighetsrättsliga avgifter under hela patenttiden skola utgå i enlighet med samma regler.

I likhet med patentverket anser jag, att om en avgift erlagts före lagens ikraftträdande enligt då gällande bestämmelser, ehuru erläggandet må ske

först därefter, avgiften skall godtagas. För att förhindra att årsavgifter betalas långt i förväg med nu gällande lägre belopp, torde dock böra stadgas undantag från nämnda princip i de fall, där årsavgifterna skolat senast erläggas mera än ett halvt år efter lagändringens ikraftträdande. Därjämte torde böra upptagas föreskrift av innehåll, att i de fall, då lagstiftningen möjliggör anstånd med erläggande av viss avgift och detta utnyttjas, avgiften skall bestämmas enligt de regler, som gällde vid den ordinära förfallodagen. I detta sammanhang vill jag nämna, att enligt vad jag inhämtat patentverket icke tillåter inbetalning av årsavgifter, innan patent blivit meddelat. Denna praxis, som jag finner riktig, bör tillämpas jämväl i fortsättningen.

Det har ifrågasatts, att bestämmelserna om de nu behandlade avgifterna skulle utbrytas ur respektive lagar och att föreskrifter om dessa avgifter i stället skulle upptagas i administrativ författning. Praktiska synpunkter kunna anföras till förmån för en sådan ordning. Emellertid tala skäl för att åtminstone patentårsavgifterna erhålla viss reglering i själva patentförordningen. Härtill kommer, att varumärkeslagstiftningen för närvarande är föremål för utredning och att det kan väntas, att även patentlagstiftningen inom en relativt snar framtid kommer att överses. Med hänsyn härtill anser jag icke, att bestämmelserna om avgifterna nu böra överflyttas från lag till administrativ författning.»

Lagrådet.

Lagrådet har vid sin granskning framställt erinringar mot den tekniska utformningen av vissa stadganden i de till lagrådet remitterade lagförslagen, vilka erinringar beaktats i propositionen.

Utskottet.

I fråga om kostnaderna för patentverkets verksamhet har, såsom departementschefen framhållit, den principen hittills följts, att desamma skola bestridas av den allmänhet, som anlitar verket. De avgifter, som uttagas i de olika av verket handlagda ärendena, ha fördenskull avvägs så att de skola i huvudsak motsvara statsverkets utgifter för patentverket. Under senare år ha emellertid avgifterna visat sig otillräckliga; kostnaderna ha sålunda med icke obetydliga belopp överstigit de summor, som influtit. Med hänsyn särskilt till de lönestegringar, som inträtt under innevarande år, kunna ännu större underskott emotes för lång tid framåt. För att icke kostnaderna för patentverket till någon del skola behöva stanna å statsverket föreslås nu i propositionen, att vissa av de avgifter, som utgå i patentärenden, ävensom de avgifter, som uttagas enligt varumärkes- och mönsterlagen, skola höjas. De föreslagna höjningarna beräknas medföra en årlig inkomstökning av omkring 800 000 kronor.

Enligt utskottets mening saknas, i varje fall i närvarande läge, anledning att frånga de grundsatser, som hittills tillämpats i fråga om sättet för finansiering av kostnaderna för patentverkets verksamhet. Under sådana förhållanden är det — i betraktande av vad som blivit upplyst angående den starkt försämrade balansen mellan inkomster och utgifter — ofrånkomligt, att man måste höja åtminstone vissa av de avgifter, som uttagas hos verket. De genom propositionen framlagda förslagen synas härvid innefatta en godtagbar och lämplig lösning.

Beträffande de föreslagna höjningarna av de i varumärkeslagen stadgade avgifterna må ytterligare anmärkas följande: Varumärke registreras enligt lagen för en tid av tio år, räknat från registreringsdagen. Vid ansökan om registrering skola fogas bl. a. 30 kronor i ansökningsavgift. Registrering kan förnyas, varje gång för tio år från dagen för förnyelsen. Ansökningsavgiften utgår i detta fall med endast 10 kronor. Ansökan om förnyelse skall göras före utgången av löpande registreringsperiod. Ansökan kan dock göras under tre månader därefter, i vilket fall ansökningsavgiften utgår med 30 kronor. Enligt förslaget skall ansökningsavgiften såväl vid registrering som vid förnyelse av sådan utgå med 50 kronor. Göres förnyelseansökan under respittiden skall avgiften dock utgöra 75 kronor. Att kostnaden för en ansökan om förnyad registrering sålunda, i det fall att ansökningen göres först under respittiden, blir högre än avgiften för en ny registreringsansökan kan synas mindre följdriktigt, vid det förhållandet att det i princip icke möter hinder för innehavaren av ett varumärke att vid registreringsperiodens utgång få det gamla märket registrerat såsom ett nytt. Emellertid bör härvid observeras, att märkeshavaren icke kan med säkerhet påräkna att en ansökan av dylikt innehåll kommer att bifallas. Omständigheterna kunna nämligen vara sådana, att det visserligen är möjligt att få den äldre registreringen förnyad men ej att få samma märke registrerat som nytt. Exempelvis kan med vederbörligt samtycke tidigare ha registrerats ett annat varumärke, som är så likt det aktuella märket, att det står hindrande i vägen för en ny registrering av sistnämnda märke. Även för den varumärkeshavare, som försummat att begära förnyelse före registreringsperiodens utgång, bör det därför framstå som fördelaktigare att — låt vara med något högre kostnad — ansöka om förnyelse av registreringen än att begära att märket behandlas som ett nytt sådant. Med hänsyn härtill och då varumärkeshavarna enligt vad utskottet inhämtat mera sällan brukat begagna sig av respittiden, synas några olägenheter icke behöva befaras av de föreslagna avgiftsreglerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande proposition, nr 71, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 april 1951.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Olofsson, Cassel, Ivar Nilzon, Fritiof Karlsson, Georg Pettersson*, Nyström* och Englund*;

från andra kammaren: herrar Rylander, Johansson i Norrfors, Landgren, fröken Öberg, herrar Wirtén, Skoglund i Umeå, Östlund och Jacobsson i Sala.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
